

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v listopadu 2016 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v listopadu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu¹⁾**.

Průzkum se týkal 950 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 481 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 289 podniků obchodu a 658 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v listopadu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** respondentů nezměnilo. 31,9 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 65,3 % jako uspokojivou a 2,8 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 64,2 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 3,2 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby koksů a rafinovaných ropných produktů a výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 32,6 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky** se mírně zvýšilo, hodnocení **zahraniční poptávky** se téměř nezměnilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 87,7 % tržeb, respondenti s 6,4 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 5,9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 86,1 % tržeb, jako nízká u respondentů s 6,7 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 7,2 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 85,3 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky se 7,8 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 6,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 83,2 % tržeb, u 8,9 % za nízkou a u 7,9 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků se 14,9 % tržeb, poklesla u 6,5 % podniků a u podniků se 78,6 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 15,7 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 7,4 % a neměnnost podniků se 76,9 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů téměř nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 93,3 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 4,5 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 2,2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 94,8 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se nezměnila, pro období příštích **šesti měsíců** se mírně zvýšila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 14,8 % a zhoršení respondenti se 4,4 % tržeb, beze změny 80,8 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 16,8 % respondentů, u 5,1 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 78,1 % tržeb.

.....
¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 15 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 3 % a respondenti představující 82 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 80,7 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 15,9 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 3,4 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 78,5 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 18 % a se snížením respondenti s 3,5 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 16,3 tržeb, snížení očekává 3,9 % respondentů a neměnnost 79,8 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 15,5 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 81,1 % za celý soubor a snížení exportu očekává 3,4 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 17,6 % tržeb, pokles respondenti s 3,9 % tržeb a respondenti se 78,5 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 14,6 %, ke změnám nedojde u 82,2 % a snížení dovozu předpokládají podniky se 3,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 16,6 % respondentů zvýšení dovozu, 3,7 % snížení a 79,7 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 89 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 8,3 % a nedostatečné u podniků s 2,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 87,9 % tržeb, více než dostatečné u 9 % a nedostatečné u 3,1 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce vyšší tempo růstu **výrobní činnosti** a téměř neměnnost **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 20,1 % tržeb, se snížením počítá 5 % respondentů a respondenti se 74,9 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 19,8 % tržeb, neměnný vývoj 74,6 % respondentů a pokles výroby 5,6 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 7,4 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 73 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 19,6 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 11 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 4,5 % tržeb a s neměnností u 84,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 12,2 % tržeb, snížit u 4,5 % tržeb a 83,3 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 15,5 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 8,5 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 91,2 % počtu respondentů, u 5,8 % selepší a u 3 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 50,1 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8,3 % a snížení 13,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 28,5 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** ve zpracovatelském průmyslu vyplývá, že pro rok 2017 předpokládají respondenti meziroční růst investic o přibližně 7 %. Půjde přitom převážně o obnovu výrobních zařízení, méně pak o rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v listopadu meziměsíčně zvýšilo o 2,5 bodu. V meziročním srovnání je také vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se v listopadu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů mírně zvýšilo. Hodnocení **celkové poptávky** po stavebních pracích se oproti říjnu zvýšilo. V listopadu hodnotilo 28,9 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 62,9 % jako uspokojivou a 8,2 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 21,7 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 18,6 % respondentů a u ostatních (s 59,7 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 53,8 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 43,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a 3 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 10,4 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se téměř nezměnila, pro období příštích **šesti měsíců** se snížila. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 65,5 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 16,8 % stavebních prací a zhoršení se 17,7 %.

V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 13,7 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 31,2 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 55,1 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce růst tempa **stavební činnosti** a růst **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 12,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 36,8 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 50,5 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 63,9 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 9,1 % respondentů a snížení 27 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 82,7 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 61,8 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 5,4 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 4,2 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 11,9 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 34 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,6 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 12,6 % své produkce, neměnnost u 85,1 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 2,3 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 21,3 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 15,9 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 6,8 % a snížení 11,9 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 32,3 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v listopadu meziměsíčně zvýšilo o 4,6 bodu. V meziročním srovnání je ale saldo ve stavebnictví nižší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v listopadu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů téměř nezměnilo. Jako dobrou hodnotilo v listopadu **ekonomickou situaci** svého podniku 50,4 % respondentů, 45,5 % jako odpovídající sezóně a 4,1 % jako špatnou. Zásoby zboží se snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 96,4 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 2,9 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 22,7 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 74,1 % tržeb a s 3,2 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 67,8 % respondentů, 27,4 % očekává růst a 4,8 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 92,7 % tržeb, 0,8 % předpokládá pokles a 6,5 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se mírně zvýšila, pro období příštích **šesti měsíců** se téměř nezměnila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 27,7 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 68,3 % žádné změny nepředpokládají a 4 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v listopadu oproti říjnu zvýšilo o 1,6 bodu. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku rovněž vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v listopadu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti říjnu téměř nezměnilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 62,5 % respondentů jako dobrou, 36,6 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 0,9 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v listopadu se zvýšilo, její očekávání pro příští tři měsíce se téměř nezměnila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 30 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 67,4 % respondentů a 2,6 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 84,5 % respondentů, růst cen 11,5 % respondentů a 4 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 12 % respondentů, neměnnost 68,1 % a růst počtu zaměstnanců 19,9 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se zvýšila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v listopadu meziměsíčně zvýšilo o 2,1 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.